

Detencions d'independentistes

Bueren no perdona

El jutge de l'Audiència Nacional Carlos Bueren ha obert un nou sumari contra l'autodissolta Terra Lliure. Nous detinguts, la col·laboració d'un antic pres independentista, ingredients per enrarir un tema que semblava tancat. O pactat.

Dimarts 8 de desembre. Festivitat de la Immaculada Concepció. Jordi Vera, membre del comitè executiu d'ERC i un dels impulsors del procés d'autodissolució de Terra Lliure, arribava a primera hora del matí a l'aeroport del Prat de Barcelona. Venia de Mallorca, on havia assistit a l'Escola de Tardor de les JERC, i l'acompanyaven el diputat Jordi Portabella i la seva esposa. Ambdós, que han baixat primer de l'avió, l'esperen al final del *fin-guer* que connecta l'avió amb l'edifici de la terminal. Però Vera no apareix. A la porta de l'avió l'esperaven dos individus de paisà —de la Guàrdia Civil—, que en identificar-lo, el treuen per una porta lateral, el posen dins un Seat Panda vermell, i se l'enduen pista enllà.

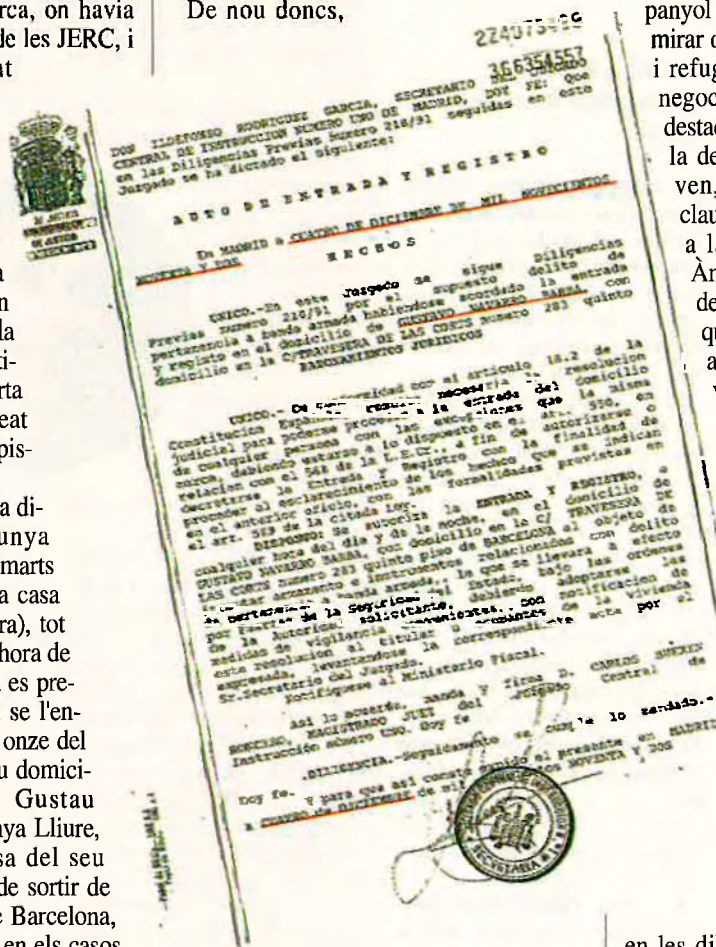
Agustí Cerdà, membre de la direcció nacional de Catalunya Lliure, celebrava el passat dimarts el seu aniversari. Reunit a la casa familiar de Canals (la Costera), tot estava a punt pel festeig. A l'hora de dinar, uns individus de paisà es presenten a la casa dels pares i se l'enduen, els mateixos que a les onze del matí havien escorcollat el seu domicili particular a València. Gustau Navarro, militant de Catalunya Lliure, havia d'anar a dinar a casa del seu germà. Quan estava a punt de sortir de casa, al barri de les Corts de Barcelona, truquen a la porta. Igual que en els casos anteriors, queda detingut i li escorcollen el domicili. Com també en el cas de Salvador Soutullo, militant d'ERC, detingut a la porta de casa seva al barri de Vallcarca de Barcelona. Quatre detencions ordenades pel jutge de l'Audiència Nacional Carlos Bueren, totes elles practi-

cades per agents de paisà de la brigada d'informació de la Guàrdia Civil. Aquest mateix cos presentava el mateix dia 8 davant la premsa una sèrie de material explosiu que, segons va informar, havia estat desenterrat d'un amagatall situat al municipi de Seva (Osona).

De nou doncs,

Carlos Bueren, Baltasar Garzón, va fer detindre més de trenta independentistes, setze dels quals encara continuen empresonats. Aquesta vegada, però, l'operació de Bueren arriba en un moment especial. D'ençà de la decisió unilateral de Terra Lliure de dissoldre's, ERC i el govern espanyol duen a terme una negociació per mirar de resoldre la situació dels presos i refugiats independentistes. Aquesta negociació ha tingut un protagonista destacat: Jordi Vera. En el moment de la detenció, les negociacions passen, segons ERC, per un moment clau. Rafel Vera, secretari d'estat per a la seguretat, havia demanat a Àngel Colom, que fos el Parlament de Catalunya, i no només ERC, el que demanés mesures de gràcia. I així va succeir el passat 17 de novembre, quan totes les forces parlamentàries del Principat, excepte el PP, van aprovar una resolució que instava el govern de la Generalitat a plantejar davant el govern espanyol "la conveniència que apliqui les mesures previstes en la legislació als independentistes exiliats o empresonats per motius polítics que vulguin incorporar-se a la vida democràtica".

Ara, però, el poder judicial s'ha avançat al poder executiu. Bueren ha obert un nou sumari, i a les seves mans té una llista d'independentistes involucrats en les diligències, entre els quals hi ha, precisament, aquells que van renunciar a la lluita armada i es van incorporar a ERC. El mateix Jordi Vera havia estat visitant en els últims mesos diversos presos independentistes per oferir-los mesures de gràcia. Bueren ha demostrat que una cosa és el que poden negociar els polítics i una altra

un any i mig després de l'autodissolució de Terra Lliure, tornaven les detencions d'independentistes acusats de tenir o haver tingut alguna relació amb aquesta organització. I de nou també, es repetia l'escena del passat mes de juliol, quan el col·lega de

el que ha de fer l'acció judicial. No hi ha perdó si abans no s'han aclarit els comptes pendents.

Els motius del jutge de l'Audiència Nacional per intervenir sobre el procés de dissolució de Terra Lliure són encara confusos. Fonts properes als detinguts asseguren que Bueren ha aprofitat la confessió d'un penedit per fer cau i net. Segons aquestes mateixes fonts, hauria estat un ex-pres independentista, Albert Sans, qui hauria facilitat al jutge una llista de 14 persones que presumptament haurien tingut alguna relació amb Terra Lliure fins al juliol de 1991. Sans, veí de Seva —on va ser trobat l'amagatall— havia militat a Catalunya Lliure de la comarca d'Osona, i va arribar a ser-ne un destacat dirigent, i al juliol del 91 es va alinear amb el sector del partit contrari a incorporar-se a ERC. En la reunió de la coordinadora nacional de Catalunya Lliure on es va debatre la incorporació, Sans i Vera van mantenir un fort enfrontament verbal. Poc després d'aquesta reunió, va ser detingut per la Guàrdia Civil. L'acusaven de ser

l'autor de la col·locació d'un artefacte explosiu a la plaça Gala Placídia de Barcelona, que posteriorment va ser reivindicat per l'anomenada Terra Lliure V Assemblea-militar.

Albert Sans va ser empresonat. La seva dona es va separar d'ell i es va haver de vendre el bestiar que tenia en la seva explotació ramadera. Durant la seva estada a la presó, es va acostar a les tesis d'ERC, fins al punt que aquest partit li va

proporcionar assistència jurídica, que va recaure en l'advocat Octavi Labarta. Quan al maig de 1992 va sortir de la presó en llibertat provisional sota fiança —encara està pendent de judici—, Sans va demanar l'ingrés a ERC, però li va ser negat. D'ençà de llavors, viu amb la seva mare i es dedica a refer la seva explotació ramadera, sense que se li conegui cap activitat política.

Però el passat 4 de desembre, Carlos Bueren va tornar a declarar secreta la causa d'Albert Sans, i ho va notificar al seu advocat el dia 9, un dia després de les detencions, en una comunicació on l'apartat de l'exposició de motius està en blanc. Ningú, ni el seu advocat, sap per què Albert Sans va canviar la seva declaració.

Gustau Navarro, un dels detinguts.

V. NAVARRO

Angel Colom, amb Jordi Vera i Pere Bascompte.

Octavi Labarta ha explicat a EL TEMPS que el seu client no el va avisar de les seves intencions, ni va demanar que l'acompanyés davant el jutge Bueren, i que l'actitud de Sans l'ha sorprès fins al punt que s'està plantejant deixar el cas. Labarta creu que Sans ha fet "un magre favor" a la normalització de l'independentisme democràtic i espera poder-lo localitzar, ja que encara no hi ha pogut establir cap contacte perquè es troba desaparegut.

Amb el testimoni de Sans, es produïu com es produïu i independentment dels seus motius, que poden ser diversos. Bueren tenia noves cartes a la mà per moure. Les tenia, com a mínim, des del dia 4 de desembre, data en què va decretar secret el sumari de Sans i també en què va signar

l'acte d'entrada i escorcoll en el domicili de Gustau Navarro (tal com es pot veure en el document que es reproduïu en la primera pàgina). Però va esperar quatre dies a moure-les, i, fins a l'hora de tancar aquesta edició, només n'havia ensenyat quatre: Vera, Soutullo, Navarro i Cerdà.

Amb quatre detencions n'hi ha hagut prou per, com a mínim, modificar l'estratègia d'ERC iniciada a partir de la dissolució de Terra Lliure. Si fins ara els republicans s'havien limitat a intentar solucionar políticament la qüestió, cosa que encara estava pendent des del juliol del 91, ara el procés ha d'entrar forçosament en la via de la resolució jurídica. Colom, l'endemà mateix de les detencions, va fer pública una nova proposta, "per fer cau i net dels afers jurídics pendents després de l'autodissolució". Aquesta proposta té dos punts. El primer, demanar al fiscal en cap de l'Audiència Nacional l'accés dels responsables jurídics d'ERC a tots els sumaris oberts que afectin ciutadans independentistes catalans i iniciar una "solució legal individualitzada". El segon, demanar una "solució global" de tots aquells temes jurídicament encara pendents.

La proposta, segons Colom, tenia el vist-i-plau de Rafel Vera, amb qui l'havia consultada telefònicament el mateix dimecres, quan va ser feta pública. Qui no va rebre tan bé la proposta va ser el fiscal en cap de l'Audiència, José Leopoldo Aranda,

que va manifestar: "No m'influiran mitjans polítics". El fiscal en cap va assegurar: "Mentre no hagin prescrit, continuarem investigant els delictes" i es va mostrar sorprès que aquesta proposta sorgís ara i no "dos anys abans, quan van abandonar les armes". Amb tot, Aranda es va mostrar disposat a estudiar individualment els casos d'ex-militants de Terra Lliure que hagin renunciat a les armes i que "s'acullin als mecanismes de reinserció recollits a l'article 57 bis del Codi Penal". Aquest article estableix la graduació de les condemnes "per al subjecte que hagi abandonat voluntàriament les seves activitats delictives i es presenti a les autoritats confessant els fets en què hagi participat".

La proposta de Colom també va ser re-

Carlos Bueren i Baltasar Garzón, els dos superjutges de l'Audiència Nacional.

RAFA GIL

butjada per Catalunya Lliure, el partit al qual pertanyen Cerdà i Navarro, perquè, segons van explicar els seus portaveus en conferència de premsa, "estableix una divisió entre independentistes bons i dolents que no podem acceptar". Aquesta organització només acceptaria "solucions col·lectives", però no va precisar més.

Els quatre detinguts van ser interrogats a la Direcció General de la Guàrdia Civil de Madrid durant dos dies, en el cas dels militants d'ERC, i tres, en el cas dels de Catalunya Lliure. A l'hora de tancar aquesta edició havien passat a declarar davant el jutge Bueren Jordi Vera i Salvador Soutullo. Tots dos van explicar que havien estat tractats "correctament" en els interrogatoris. Vera va reconèixer haver estat dirigent de Terra Lliure fins a l'any 91. Vera va afegir, però, que des d'aquella data ha estat un dels màxims impulsors de la via pacífica, i va recordar que des de llavors no ha defugit la presència pública. Després de rebutjar la violència, va sol·licitar acollir-se a les mesures de reinserció que preveu l'article 57 bis del Codi Penal. Després de Vera, va declarar també Salvador Soutullo, que en la mateixa línia que el seu predecessor, va reconèixer la seva pertinença a Terra Lliure i va sol·licitar també acollir-se a mesures de reinserció. L'operació Bueren, després d'aquestes declaracions, continuava oberta.

Pere Martí

Les reaccions: preocupació general

L'operació Bueren, cosina germana de l'operació Garzón, ha tornat a trasbalsar, com ho féu aquella també, el conjunt de la societat. Institucions, partits, entitats diverses, grups d'opinió, etc., han manifestat el rebuig o la crítica a les noves detencions d'independentistes. Amb matisos diferents, hi ha una cosa que sembla consensuada: l'actuació del poder judicial no s'adequa a la realitat política de la societat catalana. A València, l'AUA, Catalunya Lliure, ERC, EUPV, JIR, Maulets, MDT, PSAN, Revolta, UPV i TUC van signar un comunicat conjunt reclamant la llibertat d'Agustí Cerdà, del qual destaquen la seva "honestat personal i professional", com també la seva dedicació "a activitats de caire exclusivament cultural i polític". Els treballadors d'Acció Cultural del País Valencià i la seva junta directiva també es van manifestar en el mateix sentit.

A Barcelona, les reaccions també van ser diverses. A banda de Catalunya Lliure i ERC, Convergència i Unió i Iniciativa per Catalunya van criticar les detencions i el primer secretari del PSC, Raimon Obiols, va manifestar la seva "preocupació" davant el que podia significar l'operació Bueren per a l'independentisme democràtic. En aquesta línia, el president de la Generalitat de Catalunya,

Jordi Pujol, va afirmar que les detencions no eren necessàries en un context com el català. Concretament va recordar que Catalunya "ha renunciat a la violència, i si n'hi va haver alguna vegada, la va tapar i la va desterrar tota la societat, i no s'hauria de fer res que la pogués revifar".

Per altra banda, més de 40 personalitats del món de la cultura i la política dels Països Catalans també van fer públic un manifest rebutjant les detencions i els intents de "criminalitzar els corrents d'opinió que demanen la sobirania de la nació catalana". Els signants, aplegats en una Comissió pels Drets Cívics, demanen a les autoritats judicials "que no utilitzin més aquests procediments", i fan una crida a ciutadans, entitats, institucions, i partits polítics per aprofundir la democràcia. Entre els signants hi ha Enric Valor, Maria de la Pau Janer, Miquel Martí i Pol, Lloïl Beltran, Josep Miró i Ardèvol, Vicent Partal, Pilar Rahola, Celdoni Fonoll, Joan Gomis, Joan Triadú, Jordi Sánchez, Fèlix Martí, Francesc Ferrer i Gironès, Enric Casassas, Isabel Clara Simó, Àngel Castineira, Pilarín Bayès, Aureli Argemí, Jordi Porta, Josep Piera, Manuel Vázquez Montalbán, Marta Pessarrodona i Ramon Folch.

P. M.